

§ 13–16

Oikeus käyttää suomea, meänkieltä ja saamea tuomioistuimissa

13§ Se joka on osapuoli eli eustaa osapuolta oikeudenkäynnissä eli asiassa hallinto-oikeudessa, käräjissä, maa- ja miljöötuomioistuimissa eli vesioikeustuomioistuimissa, jonka tuomioalue kokonaisuudessa eli osittain samastuu kunnittain *Jellivaaran, Haaparannan, Kiirunan, Pajalan ja Matarenki-Övertorneån* kans, on oikeus käyttää suomea eli meänkieltä oikeudenkäynnissä eli asian käsittelyssä, jos oikeudenkäynnillä eli asialla on liittymyksiä johonki näihin kunthiin. Sama koskee saamea sellaisessa tuomioistuimissa jonka tuomioalue kokonaisuudessa eli osittain samastuu kunnittain *Arjeplogin, Jellivaaran, Jokkmokin* eli *Kiirunan* kans, jos oikeudenkäynnillä eli asialla on liittymyksiä johonki näihin kunthiin.

Oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea sisältää kans net tuomioistuimet mihinkä valitethaan tuomio eli päätös jossaki oikeudenkäynnissä, jota meinathan ensi kappalheessa.

14§ Oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimen oikeudenkäynnissä eli asioissa 13 § mukhaan sisältävät oikeuden jättää tokymenttiä ja kirjoitettua toistuksia tällä kielellä, oikeus saa net tokymentit jotka kuuluvat oikeudenkäyntiin eli asiahan suulisesti kääntyks tähhään kielheen ja oikeus ette tuomioistuimen suulisessa neuvottelussa käyttää tätä kieltä. Tuomioistuimen pittää kääntää tokymentit ja kirjoitetut toistukset ruottiks, jos se ei aivan selvästi ei ole tarpeelista.

Muutenki tuomioistuin pittää pyrkiä ette käyttää vähemistökieltä omissa kontakteissaan osapuolen eli sen eustajan kans

Kaikissa jutuissa ja asioissa, Kaikissa oikeudenkäynnissä ja asioissa jotka sisältävät oikeuden käyttää suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimissa 13 § mukhaan osapuolela eli osapuolen eustajalla, jolta puuttuu jyritynen avustaja, on oikeus ette tahtoa ja saa tuomiopäätöksen eli tuomion syyt eli päätökset ja päätöksen perustelun kirjoitettuna kääntettyinä tähhään kielheen.

15§ Se joka haluaa käyttää suomea, meänkieltä eli saamea tuomioistuimen oikeudenkäynnin eli yhen asian käsittelyssä 13 § mukhaan pittää tahtoa sen kun oikeudenkäynti eli asia alotethaan eli ensi kerran kun osapuoli pittää puhua oikeudenkäynnissä eli asiassa. Anomus saa kääntöksen 14 § kolmanen kappalhehen mukhaan pittää esittää viikon sisälä siittä kun tuomio eli päätös on ilmoitettu, jos sellainen anomus ei ole esitetty aiemin oikeudenkäynnin eli asian käsittelyssä.

Jos anomus ette saa käyttää vähemistökieltä eli saa kääntöksen esitethään jälkhiin kun mitä mainithaan ensi ja toisessa kappalheissa sillon sen saapi hylätä. Sellaisen anomuksen saapi kans hylätä jos se on aivan selvä ette sillä on perusteeton tavote.

16§ Jos yhelä osapuolela eli sen osapuolen eustajala on oikeus käyttää suomea, meänkieltä eli saamea oikeudenkäynnissä, sillon pittää tahtoa tulkin määräyksitten 5 kap. 6-8 §§ ja 33 kap. 9 § oikeudenkäynninbalkin ja 50-52 §§ hallintoprosessilain (1971:291) mukhaan.

Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 STOCKHOLM
Tel: 010-223 10 00

Sametinget
Box 90
981 22 GIRON/KIRUNA
Tel: 0980-780 30

§ 19–21 Poikkeus & Seuranta

19§ Jos on olemassa erikoisia syytä hallitus saapi ilmottaa määräyksiä ette vissi viranomhainen joka on hallituksen alla saatethaan poistaa 8 § soveluksesta. Vastaava koskee jälkhiin hallituksen oikeuden annosta maakäräjä ja kuntia asioissa jotka koskevat kunnallisia virastoja.

20§ Hallintoviranomhaisitten tämän lain soveluksesta pittää seurata ylös. Hallitus ilmottaa määrittelyitä mikä eli mikkä viranomhaiset pitävät olla vastuussa seurannasta. Tämä seurantavastuu ei merkitte yhtään rajotusta siittä valvontavastuusta joka on muila viranomhaisila.

21§ Viranomhaisela jolla on seurantavastuu pittää sen lisäksi neuvonannon, tion välityksellä ja sellaisela toimenpiteillä tueta muita hallintoviranomhaisia lain soveluksessa.

§ 17–18

Suomi, meänkieli ja saame esikoulussa, vississä muussa petakookisessa toiminassa ja vanhuushojjossa

17§ Oikeus yksityisilä vississä taphauksessa saa esikoulun ja vussin muun pedagogisen tarjouksen suomen, meänkielen eli saamen toimintaa säännösteltähään 8 kap. 12 b § ja 25 kap. 5 a § koululaissa (2010:800).

18§ Kunta joka kuuluu yhteen hallintoalueeseen pittää tarjota sille joka sitä tahtoo maholisuuen ette saa koko eli huomattavan osan siittä palveluksesta ja huolosta mitä tarjothaan vanhuushojjon raamissa henkilökunnalta joka hallitsee suomea, meänkieltä eli saamea.

18a§ Kunta joka ei kuulu johonki hallintoalueeseen pittää tarjota sille joka tahtoo maholisuuen ette saa koko eli huomattavan osan siittä palveluksesta ja huolosta mitä tarjothaan vanhuushojjon raamissa henkilökunnalta joka hallitsee suomea, jiddishta, meänkieltä, romani chipiä eli saamea, jos kunnala on käytettävänä henkilökuntaa joila on sellainen kielipätevyys. Sama koskee kuntaa joka kuuluu hallintoalueeseen tietyille kielelle, mutta mitä koskee muita kieliä.

18b§ Kunta pittää sellaisen hoijon raamissa mitä tarjothaan 18 ja 18 a §§ mukhaan ottaa huomioon vanhiitten tarpeita ette pittää elävänä oma kulttuurinen identiteetti.

18c§ Kunta pittää ilmottaa sille joka hakkee avustusta vanhuushojjon raamissa niistä maholisuuksista sellaisesta palveluksesta ja huolosta mitä ilmoitethaan 18 18a §§:ssa.

§ 1–5

Ylheimet määräykset

1§ Tämä laki sisältää määräyksiä kansalisista vähemmistöistä, kansalisista vähemmistökielistä, hallintoalueista ja oikeudesta käyttää vähemmistökieliä hallintovirastoissa ja tuomioistuimissa sekä määräyksiä vanhuushoijosta. Laki sisältää kans määräyksiä lain seurana ja sen soveluksesta.

2§ Kansaliset vähemmistöt on juutalaiset, romaanit, saamelaiset, ruottinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Tämä asia liittyy Ruottin Euroopan neuvoston raamikonvensjuunin sitomukseen, joka suojaaa kansalisia vähemmistöjä (SÖ 2000:2)

ja europallainen maakunta- eli vähemmistökielisten määräykseen (SÖ 2000:3).
Kielilaisa (2009:600) mainit-
haan ette kansaliset vähe-
mistökielit on suomi, jiddish,
meänkieli, romani chib ja saame.

3§ Kunnat ja maakäräjät pitävät ilmottaa kansalisten vähemmistöitten oikeuksista ja julkisten laitoksitten vastuu tämän lain mukhaan ja niitä määräyksiä mihinkä tämä laki viittaa. Sama koskee hallintovirastoja joitten toiminta on merkityksellinen kansalisile vähemmistöille ja vähemmistökielile.

4§ Kielilaisa (2009:600) sanot-
haan ette julkisila laitoksila
on erikoinen vastuu suojata ja
eistaa kansalisia vähemmistöjä.
Julkiset laitokset pitävät kans
muutenki eistaa kansalisten vähe-
mistöitten maholisuuksia säilyttää
ja kehittää ommaa kulttuuria Ruot-
tissa. Lasten kehitys kulttuurisesta
identtiteetistä ja oman vähemis-
tökielen käyttöä pittää erikoisesti
eistaa.

5§ Hallintoviranomhaiset
pitävät antaa kansalisile
vähemmistöille maholisueen vaikuttaa
asioissa, jotka koskevat heitä ja niin
kaus kun maholista pittää yhteis-

neuvontoja vähemmistöitten kans
sellaisissa asioissa.
Yhteisneuvonto ensi kappal-
heen mukhaan pittää toimia sillä
tavala ette hallintoviranomhainen
dialookin kansalisten vähemis-
töitten kans missä tavote on
ette ottaa huomioon heitten
mielipiteitä ja tarpheita viraston
päätoksen teossa.

Laissa (2022:66) neuvottelusta ky-
symyksistä jotka koskevat saamen
kansaa on erikoisia määräyksiä neu-
votteluista saamelais kansan kans.

5a§ Hallintoviranomhaiset
pitävät erityisesti eistaa
lasten ja nuorten maholisuuksia

vaikuttamhaan ja yhteisne-
vonthoon kysymyksissä, jotka
koskevat heitä ja soveltaa muoot
tähähän heitten eelytyksitten
mukhaan.

5b§ Kunnat ja maakärä-
jät pitävät päättää
tavohteita ja suuntaviivoja heän
vähemmistöpuoliittisele työle.
Tietoja päämääristä ja suun-
taviivoista joita on otettu ensi
kappalheen mukhaan pittää kun
tahothaan jättää sille viranomhai-
sele jolla on seurantavastuu 20 §
Lain (2018:1367) mukhaan.

§ 6–7 Hallintoalueet

6§ Suomen kielen hallin-
toalueela meinathaan
kunnat *Botkyrka, Eskilstuna, Jelli-
vaara, Hallstahammar, Haninge,
Haaparanta, Huddinge, Häbo,
Kiiruna, Köping, Pajala, Sigtuna,
Solna, Stokholmi, Södertälje, Tierp,
Upplands Väsby, Upplands-Bro,
Uppsala, Älvkarleby, Österåker,
Östhammar ja Matarenki-Över-
torneä.*

Meänkielen hallintoalueela
meinathaan kunnat *Jellivaara,
Haaparanta, Kiiruna, Pajala ja
Matarenki-Övertorneä.*

Saamen kielen hallintoalueela
meinathaan kunnat *Arjeplog,
Arvidsjaur, Berg, Jellivaara, Härje-
dalen, Jokkmokki, Kiiruna, Lyck-
sele, Malå, Sorsele, Storuman,
Strömsund, Umeå, Vilhelmina,
Åre, Älvdalen ja Östersund.*

7§ Muut kunnat, kun nämät
mitä mainithaan 6 §, saat-
tavat hakemuksen jälkhiin liittyy
suomen, saamen ja meänkielen
hallintoalueeseen. Hallitus
päättää jos kunta saapi kuuluu
hallintoalueeseen.

Kunta joka hallituksen pää-
toksen jälkhiin kuuluu yhteen
hallintoalueeseen saattaa
anoa hallitukselta ette erota
hallintoalueesta. Hallitus saapi
päättää eroamisesta vain jos on
erikoisia syitä.

Hallitus saapi ilmottaa määrit-
telyjä hallintoalueen liittymis-
heen eli eroamisesta.

§ 8–12

Oikeus käyttää suomea, meän- kieltä ja saamea virastoissa

8§ Yksityisilä on oikeus käyttää
suomea, meänkieltä eli saa-
mea heän suulisissa ja kirjotetuissa
kontaktissaan viranomhaisen kans,
jonka joukraaffinen toiminta-
alue kokonaisuueessa eli osittain
on sama kun vähemmistökielen
hallintoalue. Tämä koskee asioita
missä yksityinen on osapuolena
eli eustaa osapuolta, jos asiala on
liittymyksiä hallintoalueeseen.

Jos yksityinen käyttää suomea,
meänkieltä eli saamea sellaisessa
asiassa, silloin viranomhainen on
velvolinen anthaan suulisen vas-
tauksen samala kielele. Yksityiselä,
jolla ei ole jyrriinen avustaja, on
sen lisäks oikeus anomalla saa
kirjotetun käännöksen suomeks,
meänkieleks eli saameks asian
päätokestä ja päätoksen perus-
telusta.

Viranomhainen pittää kans
muutenki pyrkiä kohtelemhaan
yksityisiä näillä kielillä.

9§ Hallintoalueen ulkopuo-
lela yksityisilä on oikeus
käyttää suomea, meänkieltä eli
saamea suulisissa ja kirjotetuissa
kontaktissa viranomhaisitten asi-
oissa missä yksityinen on osapuoli
eli eustaa osapuolta, jos on henki-
lökuntaa joka hallitsee vähemmistö-
kieltä ja saattaa käsitellä asiaa.

10§ Yksityisilä on aina
oikeus käyttää
suomea, meänkieltä ja saamea
heän kirjotetuissa kontaktissa
*Valtionpäivän oikeusasiamiesten
ja Syrjintäoikeusasiamiehen kans.*
Sama koskee yksityisten kirjotet-
tujen kontaktit *Jystitiekanslerin,
Vakkuutuskassan, Veroviraston ja
Työvälytystoimiston kans* asioissa
missä yksityinen on osapuoli eli
eustaa osapuolta.

11§ Hallintoviranomhaiset
pitävät toimia ette on
henkilökuntaa käytettävänä, jotka
ossaavat suomea, meänkieltä eli
saamea missä sitä tartethaan yksi-
tyisitten kontaktissa viranomhaisen
kans.

12§ Hallintoviranomhaiset
saavat päättää erikoisista
ta aijoista ja erikoisista paikoista
ette ottaa vasthaan vierailuja
yksityisiltä jotka puhuvat suomea,
meänkieltä eli saamea, ja ette
pittää erikoisia telefooniaikoja.